

ПРЕДГОВОР

Настоящият сборник „Обществото на знанието и хуманизмът на XXI век“ представя научните резултати от националната научна конференция с международно участие – емблемата от 20 години насам на Университета по библиотекознание и информационни технологии. Конференцията на УниБИТ, посветена на Деня на народните будители (1 ноември), навършва 20 години.

„Целта на конференцията е да представи и да дискутира актуалните проблеми и тенденции в развитието на „Гутенберговата галактика“ в условията на информационното общество, метаморфозите и хипотезите за бъдещето на книгата в глобализацията се съвременен свят“ (из В И Ж Д А Н Е за проблемно-тематичните и организационните аспекти на международната научна конференция „Книгата: бъдеще време в миналото?!“ с автор доц. д-р Петър Парижков, 01.02.2003 г.). От фокус върху книгата и нейното бъдеще през 2003 г., през 2022 г. научният форум събира учени от различни и изключително актуални професионални области.

Официалните езици на конференцията са български и английски, затова в сборника са поместени материали и на двата езика.

Основните секции в изданието отразяват важните за Университета по библиотекознание и информационни технологии научни области и направления, в които студентите получават своето академично образование, а именно „Книжовност и хуманизъм“, „Културно наследство – история, съвремие и перспективи“, „Информационни технологии и дигитални трансформации в обществото на знанието“, „Сигурност – предизвикателства в XXI век“. Петата секция „Университетска младежка академия за управление на знания“ дава възможност на студентите и докторантите да представят своите изследвания пред академичната общност. Младите хора могат да презентират свои самостоятелни доклади или в съавторство с други студенти и докторанти.

През 2022 г. конференцията чества 300-годишнината от рождението на Паисий Хилендарски и докладът на доц. Костадин Нушев от Богословския факултет на Софийския университет „Св. Климент Охридски“ запознава със заветите му и нравствените ценности на християнския хуманизъм от настоящия XXI век.

Първата секция „Книжовност и хуманизъм“ е традиционна за конференцията и заема най-голям дял от първите четири тематични блока. В нея се представят доклади от областта на книгознанието и науката за четенето, литературата, философията, библиографията и библиотерапията. Проф. М. Терзиева изследва френската литература

за деца, а проф. Й. Захариева – българската езикова концептосфера през призмата на думата „счупено“. Авторката д-р Пенка Георгиева от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“ проучва езиково-политическия логотип. Особеностите при библиографското идентифициране на славянски кирилски печатни книги от XVI – XIX век са предмет на анализа на д-р Габриела Ангелова от УниБИТ и д-р Камелия Христова от Кирило-Методиевския научен център при БАН. Последиците от пандемията от COVID-19 в различни области от живота се превърнаха в доминираща тема на всеки научен форум и настоящият не прави изключение. Обърнато е внимание и на библиотерапията като опит за решаване на проблеми чрез подходящо четиво. Доц. д-р Р. Кръстева описва актуалния вариант на стандарта БДС. Анализирани са новата цензура и възможните пътища пред нея. От изключително важно значение за общуването е приемането на Другия и доц. М. Горчева представя различни културни практики за приемане на другостта.

Във втората секция „Културно наследство – история, съвремие и перспективи“ акцентът е върху читалищата, мавзолеите, върху Научния архив на Българската академия на науките, културния туризъм и пр. Д-р Хр. Христов акцентира върху информация чрез изображения, а именно графити комуникацията.

Третата секция „Информационни технологии и дигитални трансформации в обществото на знанието“ запознава аудиторията с интердисциплинния характер на иновационните процеси, както и с приложението на мултимедийни ресурси в комбинация с виртуална реалност в обучението. Доц. д-р Б. Борисов обръща специално внимание на инфлуенсърите и новите дигитални реалности.

Четвъртата секция „Сигурност – предизвикателства през XXI век“ запознава специалистите и по-широката аудитория с основните казуси, свързани с националната сигурност. Едни от най-големите експерти в областта на националната сигурност представят своите разработки по отношение на различните механизми за борба с корупцията, на югославско-албанските отношения, на новите проявления на тероризма и на противодействието срещу него, на правните гаранции при използването на новите технологии за целите на противодействие на престъпността и тероризма, на предизвикателствата пред логистиката на системата за национална сигурност през XXI век, предопределени от войната в Украйна. Проф. д-р Боян Дуранкев изследва съвременните аспекти на управлението на икономиката, а доц. дн Владислав Лазаров разглежда България като регионален енергиен център и възможностите/невъзможностите ѝ за справяне с тази задача.

В секциите от първа до четвърта включително освен доклади на колегията от УниБИТ са включени и доклади на утвърдени учени от Института за балканистика с Център по тракология към БАН, от Софийския университет „Св. Климент Охридски“, от Университета „Проф. д-р Асен Златаров“ в град Бургас, от Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, от Кирило-Методиевския научен център при БАН, от Нов български университет, от Висшето строително училище „Любен Каравелов“, от Института по информационни и комуникационни технологии, от БАН, от Американския университет в България, от Русенския университет „Ангел Кънчев“, от Висшето училище по застраховане и финанси. В докладите задълбочено са представени изследванията и проектите на учените, техните резултати и иновативни решения на различни казуси.

Забележителен е броят на докладите на студенти и докторанти (почти половината от общо 77 доклада) както от УниБИТ, така и от Софийския университет „Св. Климент Охридски“, Медицинския университет – Плевен, Пловдивския университет „Паисий Хилендарски“, Института за изследване на изкуствата, БАН, Висшето военноморско училище „Н. Й. Вапцаров“. Международните участници са от университети и научни институции от Германия, Австрия, Северна Македония, Косово, Люксембург, Италия.

Темите, които младите учени разглеждат, са свързани с различни научни области – книга и общество, библиотечни науки, културно-историческо наследство, управление на знания, информационни и комуникационни технологии, национална сигурност, киберзащита и криптография. Има студенти, които за първи път представят пред научната общност свои виждания по научни проблеми. Конференцията „Обществото на знанието и хуманизмът на XXI век“ дава възможност на младите хора да намерят съмишленици и съдейници, да бъдат изслушани и да им се даде старт в научната кариера.

Важно за научното израстване е участието в рецензионния процес. Всеки участник в конференцията трябва да рецензира до два текста от своята област на компетенции. Рецензионният процес е анонимен. Ръкописите, които отговарят на тематиката на избраната секция, подлежат на двойно анонимно външно рецензиране, въз основа на което се приемат или се отхвърлят.

Сайтът на конференцията buditeli.unibit.bg съдържа архив на сборниците от 2019 г. до днес, като поетапно се качват всички доклади с пълно библиографско описание, във формат за цитиране.

Сборникът „Обществото на знанието и хуманизмът на XXI век“ е предназначен както за специалисти, така и за широк кръг читатели.

Той отразява 20-годишна традиция в провежданата в УниБИТ конференция, съчетана с иновативно мислене, много ентузиазъм, безкористност, отдаденост и любов на целия екип.

През последните 20 години конференцията на УниБИТ, посветена на Деня на народните будители, се превърна в емблема на Университета по библиотекознание и информационни технологии, а научният продукт от нея – сборникът „Обществото на знанието и хуманизмът на XXI век“ – в заявка за високи научни резултати и последователност в посока качество и професионализъм.

Съставител:
доц. д-р Любомира Парижкова

PREFACE

The proceedings Knowledge Society and 21st Century Humanism presents the scientific results from the national and international scientific conference, which has been the emblem for the University of Library Studies and Information Technologies for 20 years. It is dedicated to the Revival Leaders' Day (1st November)

“The aim of the conference is to present and discuss current issues and trends in the development of Gutenberg’s Galaxy in conditions of Information Society, Metamorphoses and Hypotheses for the Future of Books in a Globalized Contemporary World” (from VIEW on the problem-thematic and organizational aspects of the international scientific conference BOOKS: Future Tense in the Past?! by Assoc. Prof. Dr. Petar Parijkov, 01.02.2033) From the focus on books and their future in 2003, in 2022 the scientific forum gathers scientists from different and exceptionally relevant professional fields.

The official languages are Bulgarian and English, that is why the proceedings contains papers in both languages.

The major sections in the edition reflect the ever so important to the University of Library Studies and Information Technologies scientific areas and fields, where students receive their academic education, namely “Book Studies and Humanism”, “Cultural Heritage – History, Modernity and Perspectives”, “Information Technologies and Digital Transformations in the Knowledge Society”, “Security – Challenges in the 21st Century”. The fifth section “University Youth Knowledge Academy” provides the opportunity for students and PhD candidates to present their research in front of the academic community. Young people can deliver presentations on their own or in co-authorship with other students and PhD candidates.

In 2022, the conference celebrates the 300 years since the birth of Paisiy Hilendarski and the paper by Assoc. Prof. Kostadin Nushev from the Theology Faculty of Sofia University “St. Kliment Ohridski” reveals his legacy and the moral values of Christian Humanism of the 21st Century.

The first section “Literature and Humanism” is traditional for the conference and takes up the greatest share of the first four thematic blocks. Papers are presented from the field of Book Studies, Literature, Philosophy, Bibliography and Bibliotherapy. Prof. M. Terzieva studies French literature for children, and Prof. Y. Zaharieva – the Bulgarian Language School concept-sphere through the prism of the word “broken”. Dr. Penka Georgieva from Plovdiv University “Paisiy Hilendarski” studies the language-political logotype. The peculiarities of the bibliographic identification of Slavic Cyrillic printed books from the 16th – 19th centuries are the subject of the analysis by Dr. Gabriela Angelova from ULSIT and

Dr. Kamelia Hristova from the Cyril and Methodius Scientific Center at the BAS. The impact of the COVID-19 pandemic on various areas of life has become a dominant topic at every scientific forum, and this one is no exception. Attention is also paid to bibliotherapy as an attempt to solve problems through appropriate reading. Assoc. Prof. Dr. R. Krasteva describes the current version of the BN Standard. The new censorship and the possible paths before it are analyzed. Acceptance of the Other is extremely important for communication, and Associate Professor M. Gorcheva presents various cultural practices for accepting otherness.

The second section “Cultural Heritage – History, Modernity and Perspectives” emphasizes culture community centers (chitalishta), mausoleums, the Scientific Archive of the Bulgarian Academy of Sciences, Cultural Tourism and Prof. Dr. Hr. Hristov stresses on information through images, namely graffiti communication.

The third section “Information Technologies and Digital Transformations in the Knowledge Society” acquaints the audience with the interdisciplinary nature of innovation processes, as well as the application of multimedia resources in combination with virtual reality in education. Assoc. Prof. B. Borisov pays special attention to influencers and the new digital realities.

The fourth section “Security – Challenges in the 21st Century” acquaints specialists and the lay audience with major cases related with national security. Some of the greatest experts in the field of national security present their developments regarding the various mechanisms to fight corruption, Yugoslav-Albanian relations, new manifestations of terrorism and countermeasures against it, legal guarantees when using new technologies for the goals of countering crime and terrorism, for the challenges to the logistics of the national security system in the 21st Century, predetermined by the war in Ukraine. Prof. Dr. Boyan Durankev researches the modern aspects of economic management, and Assoc. Prof. DSc. Vladislav Lazarov examines Bulgaria as a regional energy center and its possibilities/impossibilities for dealing with this task.

In the sections from the first to the fourth inclusive, in addition to the papers of the colleagues from ULSIT, there are also papers by established scientists from the Institute of Balkan Studies with the Center for Tracology at the BAS, from Sofia University “St. Kliment Ohridski”, from the University “Prof. Dr. Asen Zlatarov” in the city of Burgas, from Plovdiv University “Paisiy Hilendarski”, from the Cyril and Methodius Scientific Center at the BAS, from the New Bulgarian University, from the Higher Construction School “Lyuben Karavelov”, from the Institute of Information and Communication Technologies, BAS, from the American University in Bulgaria, from the “Angel Kanchev” University of Ruse, from the Higher

School of Insurance and Finance. The papers thoroughly present the scientists' research and projects, their results and innovative solutions to various case studies.

Astonishing is the number of papers by students and doctoral students (almost half of the 77 total papers) from both ULSIT and Sofia University "St. Kliment Ohridski", from the Medical University, Pleven, Plovdiv University "Paisiy Hilendarski", from the Institute for the Study of Arts, BAS, from the Higher Naval School "N. Y. Vaptsarov". The international participants are from universities and scientific institutions from Germany, Austria, North Macedonia, Kosovo, Luxembourg, Italy.

The topics that the young scholars examine are related to various scientific fields – book and society, library science, cultural and historical heritage, knowledge management, information and communication technologies, national security, cyber defense and cryptography. There are those who present their views on scientific problems for the first time to the scientific community. The conference "Knowledge Society and 21st Century Humanism" gives young people the opportunity to find like-minded people and collaborators, to be heard and to make a start in their scientific career.

Participation in the review process is important for scientific growth. Each conference participant must review up to two texts in their area of expertise. The review process is anonymous. Manuscripts that meet the theme of the selected section are subject to a double anonymous external review, on the basis of which they are accepted or rejected.

The website of the conference, bebideli.unibit.bg, contains an archive of the proceedings from 2019 to today, with all papers being gradually uploaded with a full bibliographic description in a citation format.

The proceedings "Knowledge Society and 21st Century Humanism" is for both specialists and a wider number of readers. It reflects a 20-year tradition in the conference held at ULSIT in combination with innovative thinking, a lot of enthusiasm, unbiased attitude, dedication and love in behalf of the whole team.

In the last 20 years, the conference at ULSIT dedicated to the Leaders of the Bulgarian Revival has turned into an emblem of the University of Library Studies and Information Technologies, and the scientific output – the proceedings "Knowledge Society and 21st Century Humanism" has become a claim for even higher scientific results and continuity in the direction of quality and professionalism.

Compiler:
Assoc. Prof. Lubomira Parijkova, PhD